

• 𐌺 • 𐌽 • 𐌿 •
𐌲𐌺

𐌹𐌺𐌴𐌹𐌺𐌴𐌹𐌺𐌴

(Глаголица - Кирил и Методиј)

𐌹𐌺𐌴𐌹𐌺𐌴𐌹𐌺𐌴
𐌹𐌺𐌴

(Глаголица Нова - Ласко Џуровски)

𐌹𐌺𐌴𐌹𐌺𐌴
• 𐌺 • 𐌽 • 𐌿 •

Скопје, лето Господово 2024

Глаголското писмо или глаголица е најстарата позната словенска азбука, создадена од Св. Кирил (827 – 869) и Св. Методиј (826 – 885) во 855 или околу 862/863 за преведување на Библијата и други книги на словенски јазик. Името доаѓа од старословенскиот збор глаголи, што значи „зборува“, „кажува“, „говори“, „вели“, „изрекува“. На старословенски за називот на оваа азбука се користи зборот „Кириловица“.

Глаголицата има 38 букви, но нивниот број малку варира во подоцнежните верзии. Дваесет и четири букви водат потекло од графеми во средновековното курзивно грчко писмо (мали букви), но во глаголицата тие имаат орнаментален изглед. Се претпоставува дека буквите ша, шта и ци доаѓаат од хебрејското писмо (буквите шин и цади) – фонемите кои овие букви ги означуваат не постоеле во грчкиот, но постојат во хебрејскиот и се чести во повеќето словенски јазици. Другите букви се со непознато потекло. За некои од нив се претпоставува дека се засноваат на хебрејски и самаритските писма, кои Кирил ги научил за време на неговата посета на Хазари во Херсон.

Зографско Евангелие (фрагменти)

Глаголицата е првото словенско писмо составено од Св. Констџанџин – Кирил Филозоф пред заминувањето на познатата Моравска мисија во 863 година. Писмото е составено врз основа на гласовниот систем на македонскиот дијалектен говор од Солунскиот крај, врз чијашто основа Светите Кирил и Методиј формирале општословенски книжевен јазик. Росџислав, кнезот на Велика Моравија, сакал да го ослободи словенскиот народ во неговото царство од зависноста од источните франкиски свешџеници и затоа, во 862 побарал од визанџискиот цар да му прати двајца мисионери, Свеџи Кирил и Меџодиј, во Велика Моравија. Кирил создал нова азбука: џлаџолица. Азбуката била користена во Велика Моравија помеѓу 863 (кога Кирил и Методиј пристигнале таму) и 885 за владини и црковни документи и во Великоморавското училиште основано од Кирил, каде се образувале следбениците на солунските браќа (како и самиот Методиј).

Зборот „Македонија“ на џлаџолица и сџарословенски, заоблена форма.

Во 886, источнофранкискиот епископ на Ниџра по име Вихинџ го забранил писмото и затворил 200 следбеници на Методиј (главно ученици од првобитното училиште). Потоа тие се распрснале или, според некои извори, биле продадени како робови. Меѓутоа тројца од нив, стигнале до Бугарија и од нив било побарано од страна на царот Борис I да ги образуваат свештениците на словенски јазик. По прифаќањето на христијанството во Бугарија во 864, верските церемонии биле изведувани на грчки од свештеници пратени од Византија. Заради сџ поголемото византиско влијание и ослабувањето на државата, Борис гледал на новото писмо и јазик во црквата како важен чекор за зачувување на независноста на Бугарија. Како резултат на преземените мерки, две академии биле отворени во Охрид и Преслав.

Оттаму, учениците патувале по разни места и ја ширеле азбуката. Некои отишле во Хрваџска, откаде ја започнале хрватската варијанта која се користела многу долго време. Во 1248, папата Инокенџиј IV им дал на хрватите уникатна привилегија да се користат со тој јазик и писмо во црквата.

Некои од студентите на Охридската школа отишле во Бохемија каде таа азбука се користела во 10 и 11 век, заедно со други писма. Глаголицата исто така се користела и во Русија, меѓутоа прилично ретко. При крајот на 9 век, во Преслав (Буџарија) поконкретно во Преславската книжевна школа е создадена кирилицата од страна на Константин Брегалнички-Преславски. Мора да се потенцира дека кирилицата не е создадена од учениците на Кирил и Методиј. Причините за тоа се многу едноставни—тие од почит кон своите учители ја задржале глаголицата во Охридската школа и ја продолжиле нивната дејност. Кирилицата води делумно потекло од грчкото писмо, со (најмалку 10) уникатни словенски букви кои доаѓаат од глаголицата. Таа речиси целосно ја истиснала глаголицата за време на средниот век.

Денес глаголицата се користи само кај црковнословенските и понекогаш во литургиските книги на мајчин јазик во католичката Крижевска епархија во Хрватска.

Името „глаголица“ на чешки е *hlaholice*, на словачки *hlaholika*, на полски *głagolica*, на руски, македонски и бугарски *џлаџолица*, на хрватски *glagoljica*, на украински *џлаџолиця*, на белоруски глаголіца, на словенечки *glagolica*, на српски *џлаџољица*/*glagoljica* итн.

Ⲁ Ⲃ Ⲅ Ⲇ Ⲉ Ⲋ Ⲍ Ⲏ Ⲑ Ⲓ Ⲕ Ⲗ
Ⲙ Ⲛ Ⲝ Ⲟ Ⲡ Ⲣ Ⲥ ⲧ ⲩ ⲫ ⲭ ⲯ
ⲱ ⲳ ⲵ ⲷ ⲹ ⲻ ⲽ ⲿ ⲱ ⲳ ⲵ ⲷ
ⲹ ⲱ ⲳ ⲵ ⲷ ⲹ ⲱ ⲳ ⲵ ⲷ ⲱ ⲳ ⲵ ⲷ

Ⲑ Ⲓ Ⲕ Ⲗ Ⲙ Ⲛ Ⲝ Ⲟ Ⲡ Ⲣ Ⲥ ⲧ ⲩ ⲫ ⲭ ⲯ
ⲱ ⲳ ⲵ ⲷ ⲹ ⲻ ⲽ ⲿ ⲱ ⲳ ⲵ ⲷ ⲹ ⲻ ⲽ ⲿ
ⲱ ⲳ ⲵ ⲷ ⲹ ⲻ ⲽ ⲿ ⲱ ⲳ ⲵ ⲷ ⲹ ⲻ ⲽ ⲿ
ⲱ ⲳ ⲵ ⲷ ⲹ ⲻ ⲽ ⲿ ⲱ ⲳ ⲵ ⲷ ⲹ ⲻ ⲽ ⲿ

Глаголицата има две варијанти: заоблена (џоре) и аџлестиа (долу)
Кај заоблената варијанта доминираат кругови и криви линии,
додека во аџлестиаа прави агли и шрајезоиди.

Зошто Глаголица Нова?

За да ги разбудиме корените, да им додадеме свежа крв на писанијата, евангелијата, проповедите, за човекот, за хуманоста, за писменоста, за учењето и знаењето, за да почнеме пак да глаголиме по долги векови глупотија, зборовите да родат нови букви, глаголицата да се разбуди, да се прегрнат со кирилицата, да глаголиме и кириличиме... да пишуваме македонски зборови – зурли и тапани, сарма, лубеница, ајвар, пинџур и бурек со Глаголица Нова типкајќи на копчињата со кирилица.

Основна цел за создавање на Глаголица Нова е креирање современ дигитален фонт базиран на изворната глаголица кој ќе биде компатибилен со современата македонска кирилица. Затоа, за Глаголица Нова дизајнирав додатни оригинални карактери кои ја следат графичката конструкција на старата глаголица креирана од Светите браќа Кирил и Методиј.

За разлика од кирилицата, која настанала со спонтано долгогодишно прилагодување на грчкиот алфабет, глаголицата е авторско писмо. Секоја буква (графема) од глаголицата има свое име. Според името на двете први букви (аз и буки) зборуваме за глаголската азбука слично како што зборуваме за латиничната абецеда и грчкиот алфабет. Сепак, колку и да се надоврзува или да се доближува до некои други писма (грчкото, латинското, руничко), глаголицата е свесно создадена со цел да ги означи графички посебните словенски гласови (ги има 14 диференцијални словенски гласови и графеми). Глаголицата е синтеза од грами/графеме/идеограми, слова/букви, иконични знаци, нумерички буквеноцифрени величини, астролошки, теозофски, мистични симболи со извонредни естетски и етички одлики.

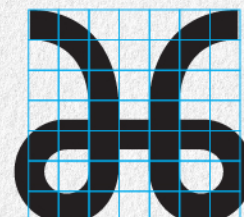
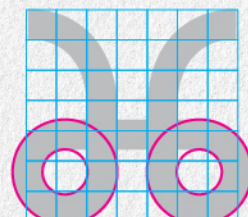
Имињата на буквите не се произволни туку секое има свое значење. Поточно, првите девет букви на глаголското писмо (А=аз, Б=буки, В=веди, Г=глаголи, Д=добро, Е=ест, Ж=живете, S=sело, З=земља), ја изрекуваат пораката: „Јас кој ги познавам буквите зборувам дека е добро да се живее на земјата“. Таа мисла го потврдува ставот дека познавањето на буквите и писменоста се темели на добриот живот.

Нација која претендира на цивилизациска посебност и развиеност треба да умее да го усвои и да го заштити наследеното духовно богатство, а древната словенска писменост, во тој контекст писмата како глаголицата и македонската глаголица, старословенската кирилица и македонската црковнословенска кирилица се од непроценливо значење за нашата културна историја, со што стануваат битни и за нашата современа култура. Оти културата има моќ да ги вградува во својот архив старите културни, јазични и писмени матрици, а еднаш вградени во културниот систем, тие постојат и чекаат поволен општествен миг за да се реafirмираат, за да оживеат во современиот свет и меѓу современите. Знаењето е обврска, морален долг и можност за ширење на духовноста на еден народ, а преку него и на една цивилизација.

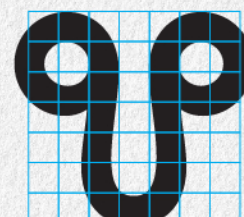
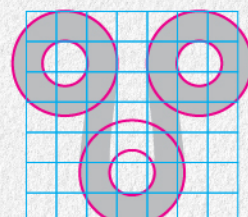
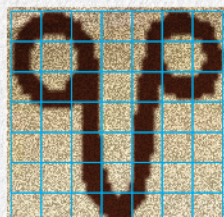
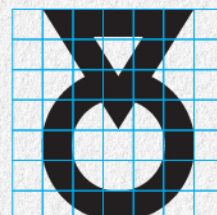
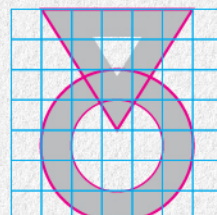
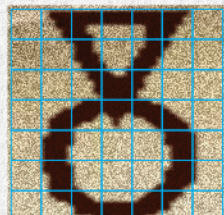
Токму затоа ја креирам Глаголица Нова.

Глаголица Нова - процес на изработка

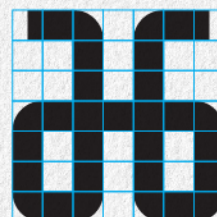
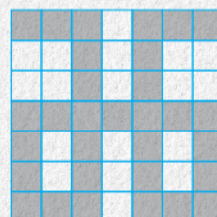
Глаголица стара

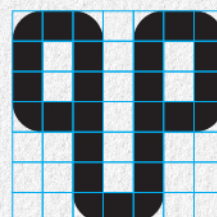
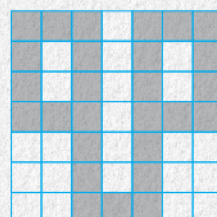
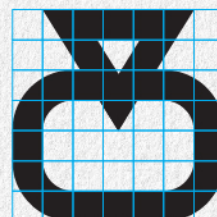
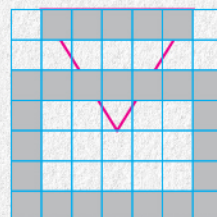
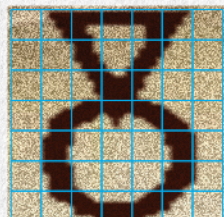
Глаголица Нова
Regular Style

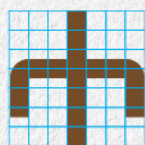
Глаголица стара

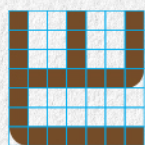
Глаголица Нова
Stilistic Set 1

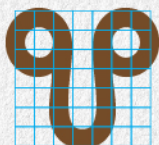
Regular Style

Аз

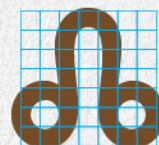
Буки

Веди

Глаголи

Добро

Ест

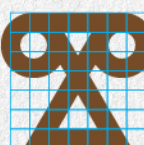
Живете

Село

Землја

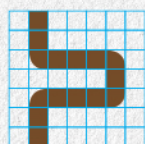
Иже

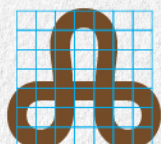
И

Ѓерв

Како

Људие

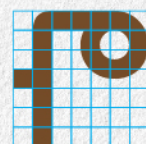
Мислите

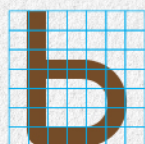
Наш

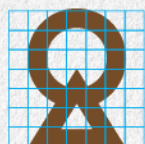
Он

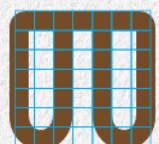
Покои

Р'ци

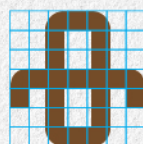
Слово

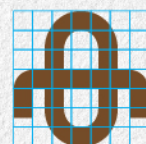
Тврдо

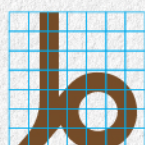
Ук

Фрт

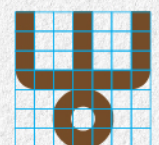
Тита

Хер

От

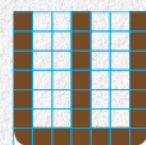
Шта - щ

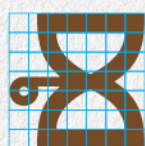
Ци

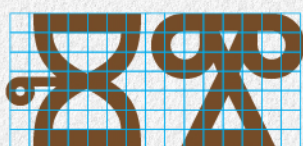
Чрв

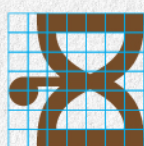
Ша

Ер (голем) Ъ

Ери - Ъ

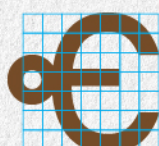
Ер (мал) Ъ

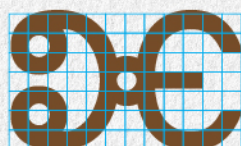
Јат - Ј

Јуже - Ју

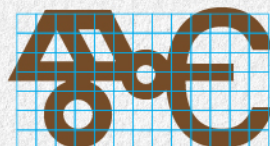
Јус (мал)

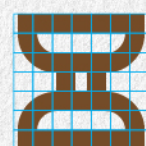
Јус (голем)

Јус (мал јотиран)

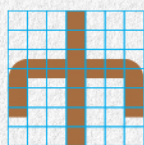

Јус (голем јотиран)

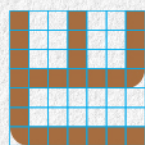

Ижица

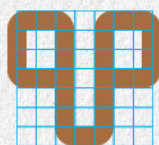
Stylistic Set 1

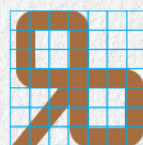
Аз

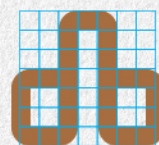
Буки

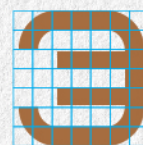
Веди

Глаголи

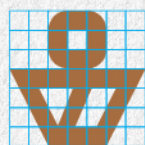
Добро

Ест

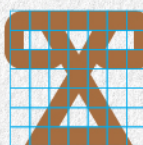
Живете

Село

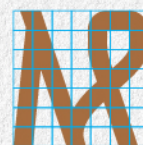
Землја

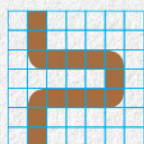
Иже

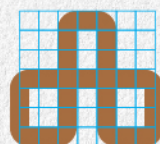
И

Ѓерв

Како

Људие

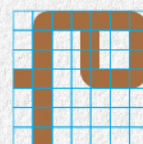
Мислите

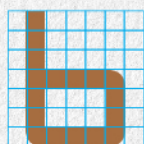
Наш

Он

Покои

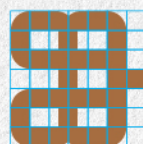
Р'ци

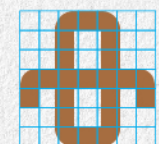
Слово

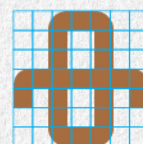
Тврдо

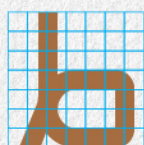
Ук

Фрт

Тита

Хер

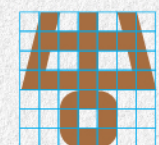
От

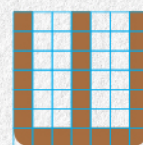
Шта - щ

ЦИ

Чрв

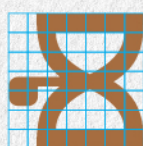
Ша

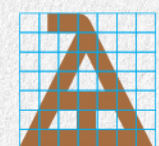
Ер (голем) Ъ

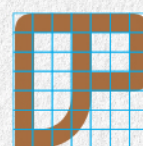
Ери - Ъ

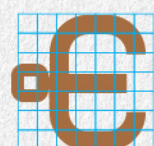
Ер (мал) Ъ

Јат - Ј

Јуже - Ју

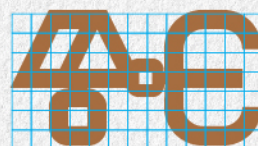
Јус (мал)

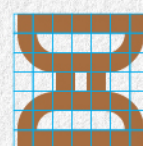
Јус (голем)

Јус (мал јотиран)

Јус (голем јотиран)

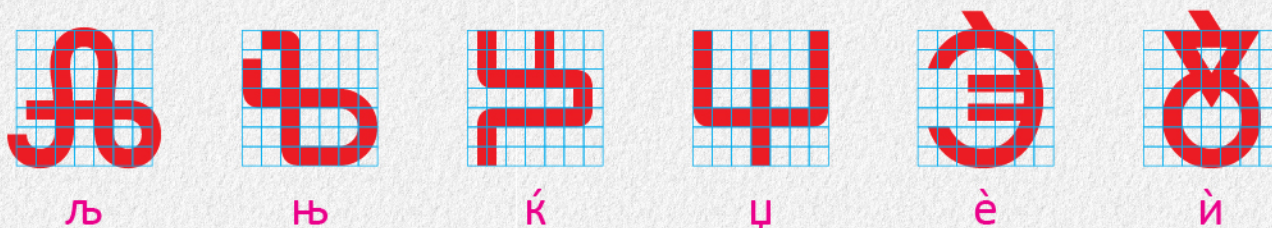

Ижица

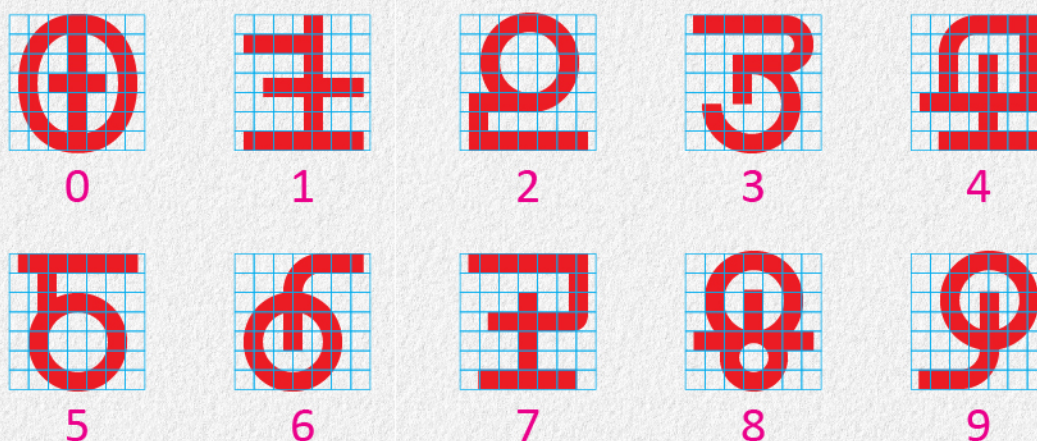
- НОВИ ДОДАТНИ ГРАФЕМИ -

За Глаголица Нова ги дизајнирав следниве додатни оригинални карактери (графема) кои го следат концептот на графичка конструкција на формите од старата глаголица.

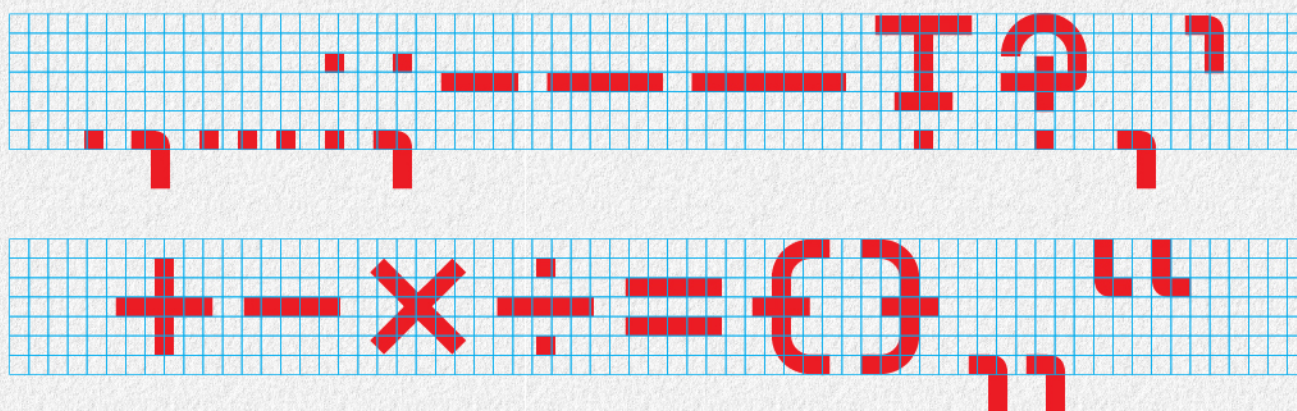
Regular Style

Во истиот графички стил креирав и бројки кои го поддржуваат, како и кирилицата, арапскиот нумерички систем.

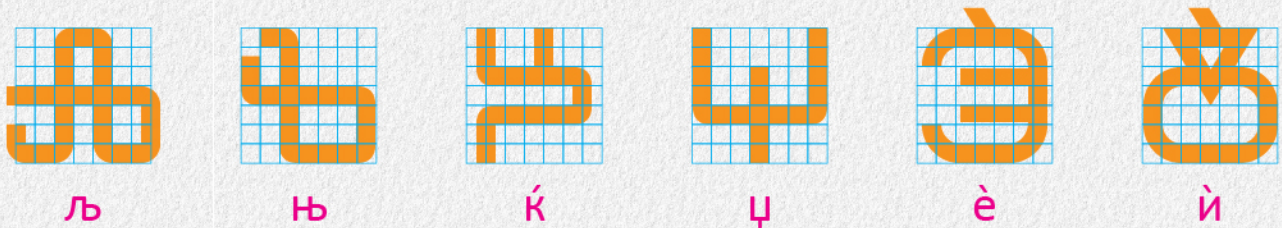
За потполна компатибилност неопходни беа интерпункциски и математички знаци и некои други додатни контролни карактери.

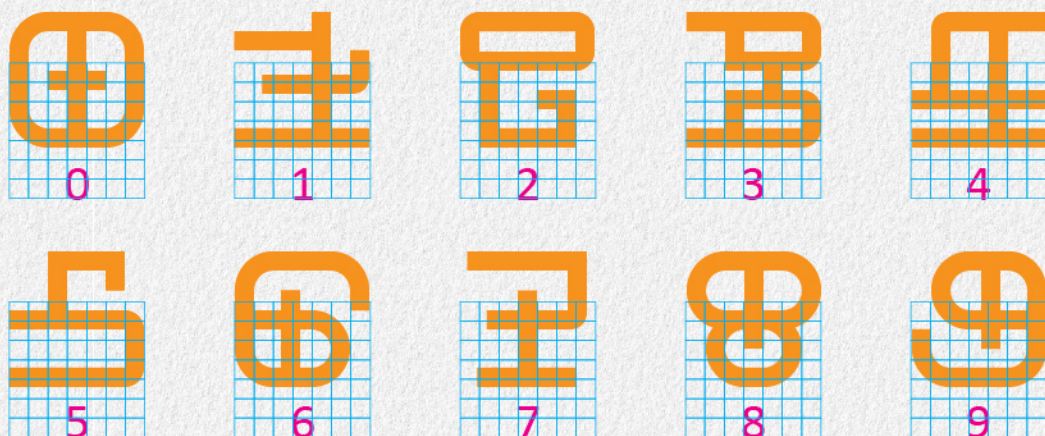
- НОВИ ДОДАТНИ ГРАФЕМИ -

Глаголица Нова содржи и еден алтернативен стил на пишување кој е графички поблизок до т.н. аглеста глаголица. Тој исто така ги содржи додатните оригинални карактери (графеме) како и основниот стил на Глаголица Нова.

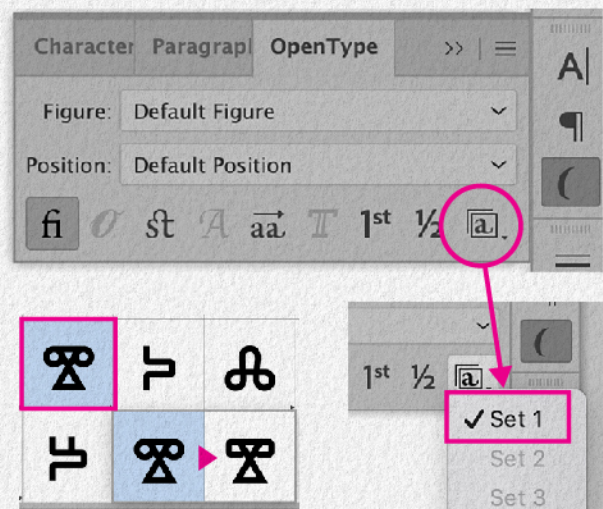
Stylistic Set 1

Во истиот графички стил креирав и бројки кои го поддржуваат, како и кирилицата, арапскиот нумерички систем.

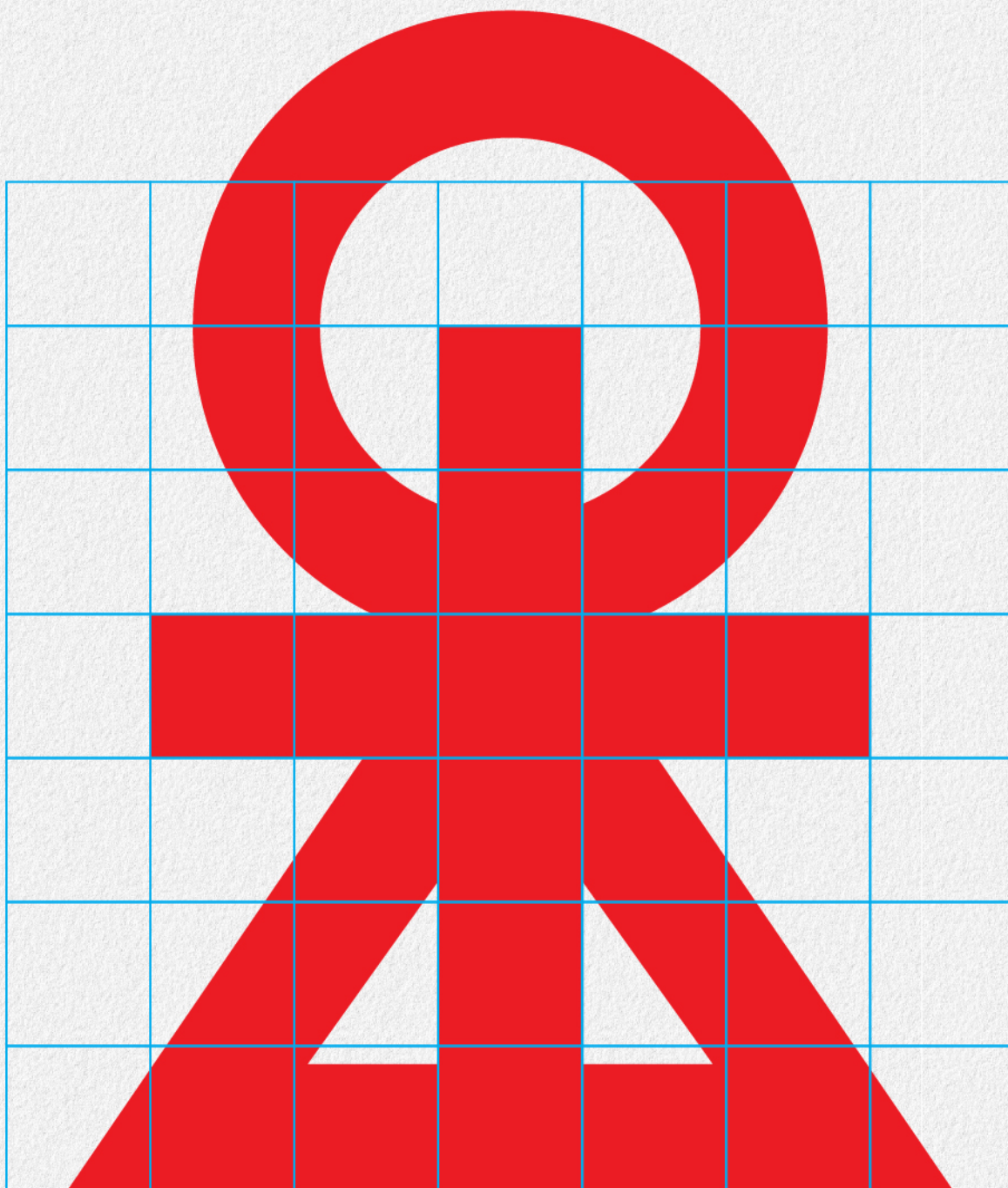

Алтернативниот стил (Stylistic set 1) во Глаголица Нова е достапен преку активација на паѓачкото мени (Open Type) во апликациите на Adobe, од кое можете да го одберете овој стил на пишување, како што е прикажано на примерот десно. Исто така, можете да го одберете стилот 1 за секоја буква поединечно со кликање на стрелката во десниот долен агол на буквата достапна преку менито **Glyphs**, во апликациите на Adobe.

Глаголица Нова - пишување бројки на стариот начин

					
Аз (1)	Буки (2)	Веди (3)	Глаголи (4)	Добро (5)	Ест (6)
					
Живете (7)	Село (8)	Землја (9)	Иже (10)	И (20)	Ѓерв (30)
					
Како (40)	Људие (50)	Мислите (60)	Наш (70)	Он (80)	Покои (90)
					
Р'ци (100)	Слово (200)	Тврдо (300)	Ук (400)	Фрт (500)	Хер (600)
					
От (700)	Шта (800)	Ци (900)	Чрв (1000)	Ша (2000)	Ер (3000)
		Со Глаголица Нова, покрај арапскиот нумерички систем, имате можност да го користите и начинот на пишување на бројките како во старата глаголица. Во неа, за да се разликуваат бројките од буквите се ставала <i>средна шточка (periodcentered)</i> пред и по буквата која треба да означи број. Неа можете да ја добиете со комбинација на типките Alt+3 ако одберете тастатура за македонска поддршка.			
Јат (4000)	Јуже (5000)				

Пиктограмот прикажан погоре е содржан во Глаголица Нова, конструиран е од три основни форми кои често се користат во христијанството – крст, круг и триаголник. Ги комбинирав формите кои ги користев при конструкцијата на графемите, користејќи ги истите графички пропорции. Резултатот ми изгледаше многу интересен, сугестивен и графички конзистентен па затоа решив да го вклучам во Глаголица Нова како независен симбол.

Г Л А Г О Л И Ц А Н О В А

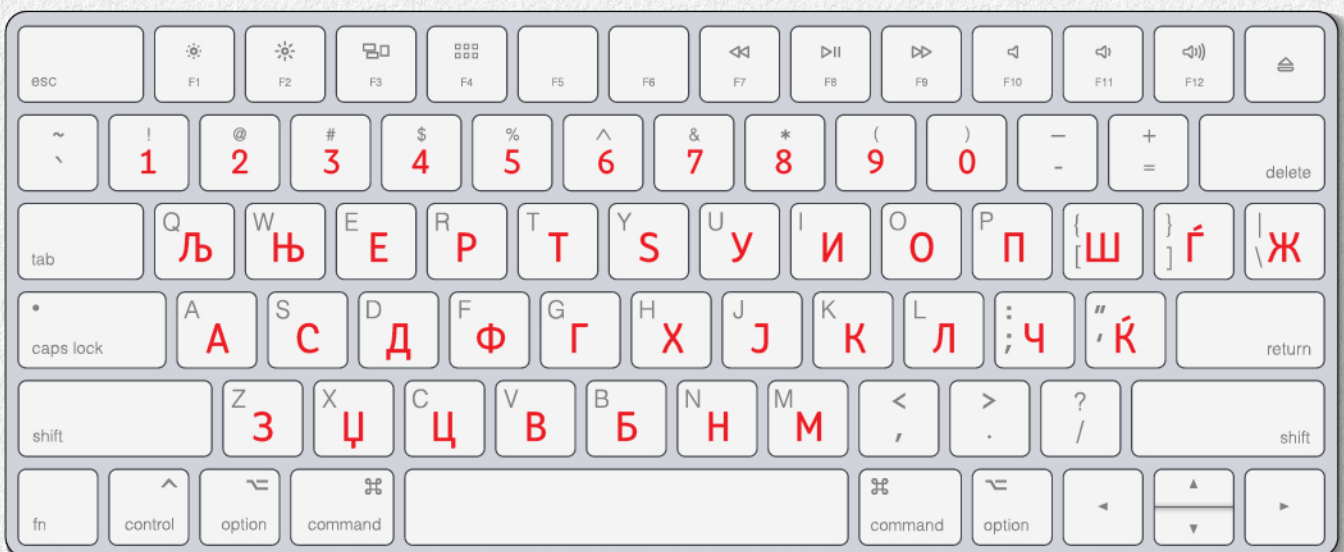
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

- КАКО ДА ПИШУВАТЕ СО ГЛАГОЛИЦА НОВА -

1. Инсталирајте го фонтот на вашиот компјутер (иста како и сите други фонтови)
2. Одберете тастатура со македонска поддршка
3. Одберете го фонтот Глаголица Нова од фонт менито
4. Пишувајте со македонска глаголица

Сите мали кирилични букви (lowercase) се достапни преку кликање на соодветното копче. Големите букви (Uppercase) се достапни преку активирање на копчето **shift** + одбраната буква на тастатурата.

Тастатура со македонска поддршка - МАКЕДОНСКА КИРИЛИЦА

Тастатура со македонска поддршка - ГЛАГОЛИЦА НОВА

ГЛАГОЛИЦА

И сонцето сосема се спушти
и буквите излегоа од зборот
и Исус се симна од крстот
за да те побараат.

А ти, никој да не те разбере,
Како овенато јаболко заборавено на полица,
како осамен монах во пештера,
само си молчиш и сам саме си глаголиш
– некоја црна глаголица.

Анте Поповски

ՅԵՐԵՄԻԱ

Ե ըՅԻՄԵՆԻ ԸՅԸՅՅԻ ԸՅ ԸԲԽԻԽԻ
Ե ԼԽԻՄԻՅԻ ԵԵԵԵԵԵԵԵ ԵԵ ԵԼԵԵԵԵԵԵ
Ե ԵԸԸԸ ԸՅ ԸԸԸԸԸԸ ԵԵ ԵԸԸԸԸԸ
ԵԸ ԵԸ ԸՅ ԲԵԼԵԵԸԸԸԸ.

Ը ԸԸ, ԲԸԵԸԸ ԵԸ ԲՅ ԸՅ ԵԸԵԸԸԸ,
ԵԸԸԸ ԵԸԸԸԸԸԸ ԸԸԸԸԸԸԸ ԵԸԸԸԸԸԸԸԸԸ ԲԸ ԲԵԸԸԸԸ,
ԵԸԸԸ ԸԸԸԸԸԸԸ ԸԸԸԸԸԸ ԸԸ ԲԸԸԸԸԸԸԸ,
ԸԸԸԸԸ ԸԸ ԸԸԸԸԸԸԸ Ե ԸԸԸ ԸԸԸԸԸ ԸԸ ԵԸԸԸԸԸԸԸԸ
– ԲԸԸԸԸԸ ԸԸԸԸ ԵԸԸԸԸԸԸԸԸ.

ԸԸԸԸ ԲԸԸԸԸԸԸԸ